

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ТЕКСТУРИ ПОВЕРХНІ ВИРОБІВ З ПРИРОДНОГО КАМЕНЮ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ СПЕКТРУ

Спектр Фур'є підходить для опису спрямованості присутніх в зображенні періодичних або квазіперіодичних двовимірних структур. Ці глобальні текстурні образи легко розрізняються на спектрі у вигляді імпульсів з високою енергією, проте їх непросто знайти за допомогою просторових методів обробки, які є локальними по своїй природі.

Позначимо через $x(i_1, i_2) = x_{i_1, i_2}, i_1 = 0, I_1 - 1, i_2 = 0, I_2 - 1$ двовимірне поле (двовимірний сигнал), що описує дискретне зображення розміру I_1 рядків й I_2 стовпців. Поза зазначеними границями цей сигнал не визначений. Виконаємо періодичне продовження даного фінітного сигналу, ввівши двовимірний періодичний сигнал:

$$\tilde{x}_{i_1, i_2} = \sum_{m_1=-\infty}^{\infty} \sum_{m_2=-\infty}^{\infty} x_{i_1-m_1 I_1, i_2-m_2 I_2}$$

Якщо сигнал x_{i_1} , і x_{i_2} існує тільки усередині прямокутника $R_{I_1}, R_{I_2} = \{(i_1, i_2): 0 \leq i_1 \leq I_1-1, 0 \leq i_2 \leq I_2 - 1\}$ зі сторонами $I_1 \times I_2$ елементів, то сигнал x_{i_1, i_2} визначений на всій площині (i_1, i_2) і є на ній прямокутно-періодичним.

Будь-який періодичний сигнал може бути представлений у вигляді ряду Фур'є, але, на відміну від одновимірних сигналів, двовимірні описуються двовимірним рядом Фур'є, що має вид:

$$\tilde{x}(i_1, i_2) = \frac{1}{I_1 I_2} \sum_{k_1=0}^{I_1-1} \sum_{k_2=0}^{I_2-1} \tilde{X}_{k_1, k_2} \exp(j \frac{2\pi}{I_1} i_1 k_1 + j \frac{2\pi}{I_2} i_2 k_2), \quad j = \sqrt{-1}.$$

Базисні функції цього двовимірного представлення – двовірні комплексні експоненти (інколи називаються комплексними синусоїдами)

$$\varphi_{k_1, k_2}(i_1, i_2) = \frac{1}{I_1 I_2} W_1^{i_1 k_1} W_2^{i_2 k_2}, \quad W_1 = \exp(j \frac{2\pi}{I_1}), \quad W_2 = \exp(j \frac{2\pi}{I_2}).$$

Вони, як і сигнал $x(\square)$, мають прямокутну періодичність з тим же періодом $I_1 \times I_2$. Тут (k_1, k_2) – двовірний номер

базисної функції, а величини $\frac{2\pi k_{1(2)}}{I_{1(2)}}$ мають сенс просторових частот.

Коефіцієнти Фур'є X_{k_1, k_2} утворюють двовимірний частотний спектр сигналу x_{i_1, i_2} і визначаються формулою

прямого перетворення Фур'є:
$$\tilde{X}_{k_1, k_2} = \sum_{i_1=0}^{I_1-1} \sum_{i_2=0}^{I_2-1} \tilde{x}_{i_1, i_2} W_1^{i_1 k_1} W_2^{i_2 k_2}$$

Розглянемо наступні властивості фур'є-спектру, корисні для опису текстури: виступаючі списи спектру указують головний напрям текстурної складової; місце положення цих піків на частотній площині дає основний просторовий період текстури; після усунення всіх періодичних складових шляхом фільтрації, в зображенні залишаються тільки неперіодичні компоненти, які потім можуть описуватися за допомогою статистичних методів. Амплітуда спектру симетрична щодо початку координат, так що достатньо розглядати тільки половину частотної площини. Таким чином, в аналізі кожна періодична компоненту текстури пов'язана тільки з одним піком спектру, а не з двома. Виявлення і інтерпретація вищезазначених спектральних ознак часто спрощується при переході до полярних координат, в яких спектральна функція виражається у вигляді $S(r, \theta)$, де r і θ - змінні цієї системи координат. Для кожного кута θ функція $S(r, \theta)$ може розглядатися як одновимірною функцією $S_\theta(r)$. Аналогічно, для кожного значення частоти r , $S_\theta(r)$ є одновимірною функцією. Аналіз функції $S_\theta(r)$ при фіксованому θ дає картину поведінки спектру (скажімо, наявність піків) по направленню радіусу з початку координат, а досліджуючи $S_r(\theta)$ при фіксованому r , одержуємо поведінку спектральної функції уздовж кола з центром на початку координат.